

Bu Proje Avrupa Birliğı ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

KONAK BELEDİYESİ YEREL İKLİM UYUM EYLEM PLANI

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

Localization

1	Giriş	1.1 Amaç ve Kapsam	1
		1.2 Politik ve Yasal Çerçeve (Üst Politika Belgeleri)	3
		1.3 Metodoloji	4
2	Mevcut Durum ve Kırılabilirlik Analizi	2.1 İklim Değişikliğinin Konak'a Etkileri	6
		2.2 Kırılabilir Grupların Sorunları ve Çözüm Önerileri	8
3	Özel Sektör ve Paydaşlarla İşbirliği	3.1 Sektörel Riskler ve Çözüm Önerileri	15
		3.1.1 Ulaşım ve İletişim	17
		3.1.2 Hayvancılık, Balıkçılık, Tarım, Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler	18
		3.1.3 Turizm, Kültürel Miras ve Sanayi	18
		3.1.4 Kentsel Gelişim, Halk Sağlığı ve Sosyal Kalkınma	19
4	Strateji ve Eylem Planları	4.1 Kentsel Dayanıklılık ve Dirençli Kent	20
		4.2 Toplumsal Katılım, Halk Sağlığı ve Eğitim	21
		4.3 Su Yönetimi	22
		4.4 Tarım ve Gıda Güvenliği	23
		4.5 Biyoçeşitlilik ve Doğa Koruma	24
		4.6 Kültürel Mirasın Korunması	25
		4.7 Yerel Yönetim İşbirlikleri	26
		4.8 Doğal Afetlere Karşı Hazırlık	27
5	İzleme, Değerlendirme ve Güncelleme	5.1 Performans Göstergeleri (KPI'lar)	28
		5.2 İzleme Yöntemi ve Güncelleme Mekanizması: (Hedef 2030)	29
6	Sonuç		30

1. GİRİŞ

1.1 Amaç ve Kapsam

İklim değişikliğine uyum sürecinde Konak ilçesinin kapasitesini artırmayı hedefleyen bu plan, dezavantajlı grupları destekleyerek özel sektöründe katılımıyla sürdürülebilir bir model oluşturmayı amaçlamaktadır. Çocuklar, gençler, kadınlar, engelliler ve mülteciler özel hedef gruplar olarak belirlenmiş, yerel paydaşların sürece aktif katılımı teşvik edilmiştir. Plan, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından finanse edilen, Konak Belediyesi ve Sosyal İklim Derneği tarafından yürütülen CLocalization: İklim Değişikliğine Uyum İçin Yerelleştirme Projesi kapsamında, eğitim ve çalıştay çıktılarından yararlanılarak katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Proje, Konak ilçesinde sektörel ve hassas gruplara yönelik iklim uyum stratejileri geliştirerek bu stratejilerin ulusal düzeyde yerel planlamalara yön vermesini hedeflemektedir. 2023 yılında başlayan süreçte, Avrupa Birliği'ndeki iyi uygulama örnekleri incelenmiş, hazırlanan İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi Hazırlık Kılavuzu aracılığıyla belediyelere rehberlik edilmiştir. Hassas grupların ve özel sektörün ihtiyaçları tespit edilerek, iklime uyum stratejileri ve eylem planlarının oluşturulması teşvik edilmiştir.

Bu kapsamda, farklı kesimlerin ihtiyaçlarını gözeten iki önemli çalıştay düzenlenmiştir. Yatay Uyum Çalıştayı, kadınlar, çocuklar, gençler, engelliler, göçmenler ve mültecilerin bir araya gelerek iklim krizinin bireysel ve toplumsal etkilerini tartışmalarına ve çözüm önerileri geliştirmelerine olanak tanımıştır. 77 katılımcının yer aldığı atölyede, farklı istasyonlarda yürütülen çalışmalar sayesinde ortak bir öğrenme ve deneyim paylaşımı süreci sağlanmıştır. Özel Sektör İklim Uyum Çalıştayı ise 48 katılımcıyla gerçekleşmiş, özel sektör temsilcileri iklim değişikliğiyle ilgili karşılaştıkları zorlukları ele alarak uygulanabilir çözümler geliştirmiştir. Bu çalıştay, sektörel dayanıklılığı artırmayı ve özel sektörün Konak'ın iklim uyum stratejisindeki rolünü güçlendirmeyi hedeflemiştir.

Her iki çalıştayın çıktıları, Konak'ın iklim krizine karşı daha dirençli hale gelmesi için kapsamlı bir yol haritası oluşturulmasına katkı sağlamıştır. Hedef grupların doğrudan belirlediği sorunlar ve çözüm önerileri doğrultusunda geliştirilen strateji, kentin iklim uyum kapasitesini artırmada kritik bir rol üstlenmektedir. Yerel dinamikleri dikkate alarak üretilen özgün çözümler, yalnızca stratejik ve eylem planlarının etkinliğini artırmakla kalmayıp, aynı zamanda Konak'ı iklim krizine karşı daha dirençli ve sürdürülebilir bir kent haline getirecektir. Bu süreçte plan, Konak'ın iklim uyumu alanında öncü bir model oluşturması için rehber olarak sunulmaktadır.

İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı

İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı (CCAGP), iklim değişikliğine uyum projelerinin Türkiye’de yerel ve bölgesel seviyede uygulanmasını desteklemek için tasarlanmıştır. CCAGP, toplulukların dirençliliğini artırmayı, doğal kaynaklar ile ekosistemi korumayı ve etkilenebilir sosyal grupların yanı sıra şehirlerin ve ekonomik sektörlerin uyum kapasitesini geliştirmeyi hedeflemektedir. Programın, Nihai Faydalanıcısı, Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB), İklim Değişikliği Başkanlığı olup, ÇŞİDB Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği Yatırımları Daire Başkanlığı’nın Hibe Programının Sözleşme Makamıdır.

Sosyal İklim Derneği

Sosyal İklim Derneği, doğayı merkeze alarak hak temelli çalışmalar yürüten; gençlerin, kadınların ve çocukların demokratik katılımını teşvik eden ve iklim krizine karşı toplumsal dayanıklılığı güçlendirmeyi hedefleyen bir sivil toplum kuruluşudur. 2014 yılında İzmir’de gençler tarafından kurulan dernek, gençler arası diyalog kültürünü geliştirmek ve gençlerin sosyal hayata ve sivil topluma katılımını desteklemek amacıyla faaliyet göstermektedir.

Sosyal İklim Derneği, iklim krizinin yalnızca çevresel bir sorun olmanın ötesinde, toplumsal eşitsizlikleri derinleştiren ve özellikle kırılgan grupları orantısız şekilde etkileyen çok boyutlu bir kriz olduğunun bilinciyle hareket etmektedir. Bu doğrultuda, kapsayıcı ve iklime dirençli toplum yapılarının inşasını öncelikli hedef olarak benimsemekte; gençlerin, kadınların ve çocukların karar alma süreçlerinde etkin biçimde yer almasını desteklemektedir.

Konak Belediyesi Dış İlişkiler Müdürlüğü

Konak Belediyesi Dış İlişkiler Müdürlüğü, belediye hizmetlerinin daha etkin, yenilikçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşması amacıyla faaliyet göstermektedir. Müdürlüğün temel görevi, yerel yönetim çalışmalarında veri temelli karar alma süreçlerini desteklemek, stratejik planlamaları koordine etmek ve projeler geliştirmektir.

İklim değişikliği, çevresel sürdürülebilirlik, sosyal kalkınma ve dijitalleşme gibi alanlarda projeler yürüten Dış İlişkiler Müdürlüğü; ulusal ve uluslararası kaynaklardan faydalanarak hibe projeleri hazırlamakta, belediyenin kurumsal kapasitesini artırmakta ve çok paydaşlı iş birlikleri geliştirmektedir.

Konak İklim Uyum Eylem Planı’nın hazırlanmasında aktif rol üstlenen Dış İlişkiler Müdürlüğü, planın bilimsel dayanaklara ve yerel ihtiyaçlara uygun biçimde şekillendirilmesini sağlamıştır. Müdürlüğün çalışmaları, Konak’ın sürdürülebilir ve dirençli bir kent vizyonuna ulaşmasında önemli katkı sunmaktadır.

1.2 Politik ve Yasal Çerçeve (üst politika belgeleri)

Konak İklim Uyum Eylem Planı (KİUEP), ulusal ve uluslararası iklim politikalarıyla bütünleşik bir yapıda hazırlanmıştır. Plan, iklim değişikliğine uyum sürecinde hem belediyelerin sorumluluklarını hem de merkezi idare ile uluslararası iş birliklerini dikkate alarak stratejik bir referans çerçevesi sunmaktadır.

Bu kapsamda planın dayandığı temel politika belgeleri aşağıda özetlenmiştir:

- **Paris Anlaşması:Paris Anlaşması:** Türkiye'nin 2021 yılında taraf olduğu Paris Anlaşması, küresel sıcaklık artışını 1,5°C ile sınırlandırmayı hedeflemekte; aynı zamanda iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı uyum kapasitesini güçlendirmeyi ve sürdürülebilir kalkınmayı desteklemeyi amaçlamaktadır. Anlaşma, taraf ülkelere ulusal katkı beyanları (NDC) doğrultusunda hem sera gazı emisyonlarının azaltılması hem de iklim değişikliğine uyum eylemlerinin geliştirilmesi sorumluluğunu vermektedir. Bu kapsamda, iklim değişikliğinin zararlı etkilerine karşı dayanıklılığı artırmak ve ekosistemlerin sürdürülebilirliğini sağlamak öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. KİUEP, bu çerçevede yerel düzeyde iklim krizine karşı dirençli ve uyum kapasitesi yüksek kentler inşa edilmesine katkı sunmayı amaçlamaktadır.
- **Türkiye İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı (2023–2030):** Ulusal düzeyde hazırlanan bu belge, iklim değişikliği ile mücadele ve uyum hedeflerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymakta; yerel yönetimlerin iklim krizine yönelik planlama ve uygulama kapasitelerinin artırılmasını öncelikli alanlardan biri olarak tanımlamaktadır.
- **Ulusal İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (UİDSEP):** UİDSEP ile uyumlu şekilde, plan içerisinde hassas gruplara yönelik uyum politikaları, risk azaltma önlemleri ve doğa temelli çözümler önceliklendirilmiştir.
- **İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı (CCAGP):** Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti iş birliğiyle yürütülen bu program, yerel ve bölgesel ölçekte iklime uyum kapasitelerinin geliştirilmesini hedeflemektedir. KİUEP, bu programın hibe desteği kapsamında Konak Belediyesi tarafından geliştirilen CLocalization: İklim Değişikliğine Uyum İçin Yerelleştirme Projesi'nin çıktılarından beslenerek hazırlanmıştır.
- **Belediyelerin Tabii Olduğu Kanunlar (5216 ve 5393 Sayılı Kanunlar):** KİUEP'in kurumsal temeli, yerel yönetimlerin çevresel sorumluluklarını tanımlayan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'na dayanmaktadır. Bu kanunlar, belediyelere iklim değişikliğiyle mücadele, çevre koruma, afet risk yönetimi ve sürdürülebilir şehircilik konularında görev ve yetkiler tanımaktadır. Böylece, yerel düzeyde iklim eylemlerinin yasal dayanağı oluşturulmakta, KİUEP gibi planların uygulanabilirliği güvence altına alınmaktadır.
- **İzmir Büyükşehir Belediyesi Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (İZBB SECAP):** İzmir genelinde iklim değişikliğine karşı bütüncül bir direnç oluşturmayı amaçlayan SECAP belgesi, KİUEP'in hazırlanmasında üst ölçekli yönlendirici bir belge olarak değerlendirilmiş; yerel ölçeğe uyarlanarak Konak ilçesine özel stratejiler geliştirilmiştir.

Planın geliştirilme sürecinde ayrıca;

- Avrupa Yeşil Mutabakatı,
- Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA),
- IPCC raporları ve uluslararası iyi uygulama örnekleri de dikkate alınmış, Konak ilçesi için hem küresel hem yerel bağlamda etkili bir iklim uyum stratejisi ortaya konmuştur.

1.3 Metodoloji

Konak İklim Uyum Eylem Planı (KİUEP), katılımcı ve bütüncül bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Planın geliştirilmesinde hem niteliksel hem de niceliksel yöntemler kullanılmış; yerel bilgi, saha verileri ve paydaş katkıları harmanlanarak stratejik bir yol haritası oluşturulmuştur. Çalışma süreci aşağıdaki aşamaları kapsamıştır:

- **Literatür Taraması:** İklim değişikliğine uyum konusunda ulusal ve uluslararası politika belgeleri, akademik çalışmalar, iyi uygulama örnekleri ve rehber dokümanlar analiz edilmiştir. Paris Anlaşması, Türkiye İklim Değişikliği Eylem Planı, İzmir Büyükşehir Belediyesi SECAP ve ilgili sektörel planlar bu kapsamda değerlendirilmiştir.
- **İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi Hazırlık Kılavuzu:** Planlama sürecinde, proje kapsamında geliştirilen “İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi Hazırlık Kılavuzu” temel metodolojik çerçeve olarak kullanılmıştır. Stratejik planlamanın aşamalarını adım adım tanımlayan bu kılavuz, sürecin sistematik, izlenebilir ve değerlendirilebilir şekilde ilerlemesini sağlamıştır. Aynı zamanda risk ve fırsat analizleri ile takip-değerlendirme mekanizmalarını içeren yapısıyla, yerel yönetimlerin etkili ve uygulanabilir iklim uyum stratejileri geliştirmesine katkı sunmuştur.
- **Mevcut Durum ve Kırılganlık Analizi:** Konak ilçesinin iklim verileri, sosyo-ekonomik yapısı ve altyapı durumu analiz edilerek iklim değişikliğinin potansiyel etkileri ortaya konmuştur. Meteoroloji Genel Müdürlüğü, AFAD ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı gibi kurumların güncel verilerinden yararlanılmıştır.
- **Katılımcı Çalıştaylar:** Planın en önemli bileşenlerinden biri, farklı paydaşların doğrudan katkı sunduğu çalıştaylardır. Bu kapsamda;
 - **Yatay Uyum Çalıştayı,** kadınlar, gençler, çocuklar, mülteciler, engelliler gibi dezavantajlı grupların katılımıyla gerçekleştirilmiş ve bu grupların ihtiyaç, risk ve çözüm önerileri doğrudan alınmıştır.
 - **Özel Sektör İklim Uyum Çalıştayı,** hayvancılık, balıkçılık, tarım, biyoçeşitlilik ve ekosistemler kentsel gelişim, halk sağlığı, sosyal kalkınma, turizm, kültürel miras, sanayi, ulaşım ve iletişim sektör temsilcilerinin katkısıyla sektörel riskler ve çözüm stratejilerinin belirlenmesini sağlamıştır.

- **Paydaş Görüşmeleri:** Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, akademik kurumlar ve özel sektör temsilcileriyle yapılan birebir görüşmelerle çok yönlü değerlendirmeler yapılmıştır.
- **Yatay Uyum ve Özel Sektör Eğitimlerindeki Sorun-Tespit ve Strateji Geliştirme Atölyeleri:** Eğitimlerdeki atölye çıktıları analiz edilerek sektörel ve tematik öncelikler belirlenmiş, her başlık altında strateji ve eylem planları geliştirilmiştir.
- **Veri Analizi ve Raporlama:** Tüm elde edilen veriler tablollaştırılmış, tematik başlıklara göre analiz edilmiş ve eylem planları bu bulgular doğrultusunda yapılandırılmıştır. Stratejilerin performans göstergeleri belirlenmiş ve izleme-değerlendirme mekanizması oluşturulmuştur.

Bu metodolojik yapı sayesinde KİUEP, yerelin ihtiyaçlarına duyarlı, kapsayıcı, uygulanabilir ve izlenebilir bir plan haline getirilmiştir.

2. MEVCUT DURUM VE KIRILGANLIK ANALİZİ

2.1 İklim Değişikliğinin Konak'a Etkileri

İzmir ili, Batı Anadolu'da 37° 45' - 39° 15' kuzey enlemleri ile 26° 15' - 28° 20' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Türkiye'nin üçüncü büyük kenti olan İzmir'in kuzey-güney doğrultusunda uzunluğu yaklaşık 200 km, doğu-batı doğrultusunda genişliği ise 180 km'dir. İzmir ili, sahip olduğu kıyı şeridi, tarım alanları, doğal ekosistemleri ve kültürel zenginliğiyle Ege Bölgesi'nin önemli merkezlerinden biridir.

Konak ilçesi ise İzmir'in kent merkezi olarak konumlanmakta ve hem idari hem de sosyo-kültürel açıdan kentin kalbini oluşturmaktadır. Nüfus yoğunluğu, tarihi ve kültürel miras varlığı, kıyı şeridi, ticaret ve ulaşım akslarıyla İzmir'in en stratejik ilçelerinden biri olan Konak, aynı zamanda iklim değişikliği etkilerine karşı da en kırılgan bölgelerden biridir.

Konak ilçesi, Akdeniz iklim kuşağında yer almakta olup, iklim değişikliğinin bölgesel etkilerini güçlü biçimde hissetmeye başlamıştır. Artan sıcaklıklar, değişen yağış rejimi, kuraklık riski ve deniz seviyesi yükselmesi gibi etkiler; ilçenin sosyal yapısını, altyapısını, ekosistemlerini ve ekonomik faaliyetlerini doğrudan etkilemektedir.

Aşağıda, Konak ve İzmir özelinde gözlemlenen iklim değişikliği etkileri, somut verilerle birlikte sunulmaktadır:

Artan sıcaklıklar: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın 2024 yılı verilerine göre, Türkiye genelinde yıllık ortalama sıcaklık 15,6°C olarak gerçekleşmiş ve 1991-2020 ortalaması olan 13,9°C'nin 1,7°C üzerine çıkmıştır. Bu değer, 1971-2024 döneminde kaydedilen en yüksek sıcaklık olup, önceki rekor olan 2010 yılındaki 15,5°C'yi de aşmıştır. Uzun vadeli sıcaklık eğilimleri, ülke genelinde ısınma sürecinin hızlandığını ortaya koymaktadır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün 2024 verilerine göre, İzmir'de yıllık ortalama sıcaklık son 50 yılda yaklaşık 1,5°C artmıştır. Kentte sıcak hava dalgalarının süresi önceki yıllara göre %30 oranında uzamış, aşırı sıcak günlerin sayısı belirgin şekilde artmıştır. Maksimum sıcaklıkların artış eğilimi ise 100 yıl içinde 1,2°C olarak hesaplanmıştır. ¹

Konak ilçesinde yıllık ortalama sıcaklık 18,7°C seviyesindedir. Yaz aylarında sıcaklık sık sık 35°C'yi aşmakta, bazı günlerde ise 40°C'nin üzerine çıkmaktadır. Bu durum özellikle yaşlılar, çocuklar ve kronik hastalığı olan bireyler için ciddi sağlık riskleri oluşturmaktadır. Dünya Meteoroloji Teşkilatı (WMO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından koordine edilen IPCC projeksiyonlarına göre, İzmir ve çevresinde yüzyılın sonuna kadar sıcaklık artışının RCP 4.5 senaryosuna göre 1,5-2,0°C, RCP 8.5 senaryosuna göre ise 2,5-3,0°C arasında olması beklenmektedir. Ayrıca, sıcak hava dalgalarının sıklığında ve şiddetinde belirgin bir artış öngörülmektedir. ²

¹ Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM). (2024). Türkiye 2023-2024 İklim Raporu ve Projeksiyonları. <https://www.mgm.gov.tr>

² UNEP (United Nations Environment Programme) & WMO (World Meteorological Organization). (2023). State of the Global Climate Report 2023. <https://www.unep.org> | <https://www.wmo.int>

AFAD 2024 verilerine göre 2019-2023 yılları arasında İzmir’de meydana gelen meteorolojik ve iklim değişikliği kaynaklı afetlerin başında şiddetli yağış ve buna bağlı olarak gelişen sel ve taşkın olayları gelmektedir. Bunun yanı sıra, fırtına, hortum, yıldırım ve dolu olayları da kent genelinde etkili olmuştur. Bu afetlerden en çok etkilenen ilçeler arasında Konak, Karabağlar ve Urla öne çıkmaktadır. Bu veriler, İzmir ve özellikle Konak ilçesinde şiddetli yağışlar ve sel riskinin arttığını göstermekte olup, iklim değişikliğinin bölge üzerindeki etkilerini somut şekilde ortaya koymaktadır.

Kuraklık ve su kaynaklarının azalması: İzmir’in içme suyu ihtiyacını karşılayan barajlarda doluluk oranları son yıllarda düşmektedir. AFAD verilerine göre, analiz edilen 70 yıllık dönemde İzmir’de kurak geçen yıl sayısı 23’tür. Bu yılların dağılımına bakıldığında; 2 yıl olağanüstü kurak, 3 yıl çok şiddetli kurak, 2 yıl şiddetli kurak, 8 yıl orta kurak ve 8 yıl hafif kurak olarak sınıflandırılmıştır. En kurak yıl 1972 olarak kaydedilmiştir. Diğer yandan, 23 yıl normal seviyede iken, 24 yıl nemli geçmiştir. Nemli yılların dağılımında; 1 yıl olağanüstü nemli, 3 yıl aşırı nemli, 1 yıl çok nemli, 12 yıl orta nemli ve 7 yıl hafif nemli olmuştur. Kuraklık riski, hem halkın suya erişimini zorlaştırmakta hem de suya bağımlı üretim yapan sektörleri tehdit etmektedir. ³

Deniz seviyesinin yükselmesi: Deniz seviyesinin yükselmesi, İzmir Körfezi’nde kıyı taşkınları, erozyon ve altyapı tahribatı riskini artıran önemli bir faktördür. Özellikle Alsancak Limanı, Kordonboyu ve Konak İskelesi gibi sahil bölgeleri, bu değişimden etkilenebilecek alanlar arasında yer almaktadır. IPCC projeksiyonlarına göre, Ege Denizi’nde deniz seviyesi yükselme hızının belirlenen aralığın üst sınırına yakın gerçekleşmesi beklenmekte olup, bu durum kıyı ekosistemleri ve kentsel altyapı üzerinde uzun vadeli etkiler yaratabilir. ⁴

Biyoçeşitlilik kaybı: İklim değişikliği, yerel türlerin yok olması ve istilacı türlerin yayılması gibi sorunlara yol açmaktadır. İzmir Körfezi, uzun yıllardır süregelen kirlilik sorunlarıyla birlikte küresel iklim krizinin etkilerinin birleştiği bir çevresel risk alanı haline gelmiştir. Özellikle 2023 yılı Ağustos ayında Bayraklı-Turan sahilinde yaşanan toplu balık ölümleri, su sıcaklıklarındaki artış, oksijen seviyesindeki düşüş ve yoğun kirliliğin çarpıcı bir göstergesi olmuştur. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Tansel Tanrıku’na göre; bu ölümler en çok sargoz, çipura, lidaki, isparoz, dil, mırmır gibi dip balıklarında görülmüş, hatta normalde çevresel baskılara dayanıklı olan kefal ve kaya balıkları dahi yaşamlarını sürdürememiştir. Bu durum, kirliliğin boyutunun ne denli kritik olduğunu ortaya koymakta, İzmir Körfezi’nde biyoçeşitliliğin azalması, balık popülasyonlarının zayıflaması ve ekosistem dengesinin bozulması gibi sonuçlara yol açmaktadır. Ölen balıkların kimyasal ve mikrobiyolojik yük taşıdığı da vurgulanarak, bu türlerin tüketilmesinin halk sağlığı açısından ciddi riskler oluşturabileceği ifade edilmiştir. ⁵

Kentsel ısı adası etkisi: Konak’ın özellikle kuzeydoğu, doğu ve orta doğu kesimlerinde yer alan yoğun yapılaşmış bölgelerde (LCZ 2 - Compact Midrise ve LCZ 3 - Compact Lowrise sınıflarının yaygın olduğu alanlar), geçirgen yüzeylerin azalması ve yeşil alanların sınırlı kalması nedeniyle yüzey sıcaklıkları (LST) 41 °C’nin üzerine çıkmaktadır. Öte yandan Konak ilçesinin güney batısında da pozitif yönde bir kentsel ısı adası varlığı gözlemlenmektedir. Bu bölgeler, yüksek sıcaklık değerleriyle dikkat çekmekte; şehir merkezinde ısı birikimini artırarak kentsel ısı adası etkisini derinleştirmekte, bu da halk sağlığı üzerinde risk oluşturmakta ve enerji tüketimini (özellikle soğutma ihtiyacını) artırmaktadır.

³ AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2024). Türkiye Afet Risk Haritası ve Meteorolojik Afet Raporları. <https://www.afad.gov.tr>

⁴ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2021). Sixth Assessment Report (AR6). <https://www.ipcc.ch>

⁵ İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi. (2023). İzmir Körfezi’nde Balık Ölümleri Üzerine Değerlendirme Raporu. (Prof. Dr. Tansel Tanrıku’nun açıklamalarından derlenmiştir.)

Altyapı sistemleri üzerindeki baskı: Yağmur suyu tahliye hatlarının kapasitesi, ani hava olaylarına karşı yetersiz kalmakta; konutlar, iş yerleri ve ulaşım altyapısı zarar görmektedir. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin İklim Değişikliği Eylem Planı (2021), İZSU Stratejik Planları ve Afet Risk Azaltma Planı gibi temel belgelerde Konak ilçesi; taşkın riski, altyapı kapasite sorunu ve kentsel yoğunluk nedeniyle öncelikli müdahale alanı olarak tanımlanmıştır. ⁶

Bu etkiler, Konak ilçesinin iklim değişikliğine karşı dirençli, doğa temelli ve sosyal kapsayıcı çözümlerle uyum sağlayan bir yapıya geçmesini zorunlu kılmaktadır.

Kültürel miras alanları üzerindeki etkiler: İklim değişikliğinin bir diğer önemli etkisi de Konak ilçesindeki kültürel miras varlıkları üzerindedir. Artan sıcaklık, nem değişimleri, yoğun yağış ve sel olayları; tarihi yapılar, anıtlar ve açık hava miras alanlarında malzeme bozulmaları, yüzey erozyonu ve yapısal yıpranmalara neden olmaktadır. Deniz seviyesinin yükselmesi, kıyı bölgelerindeki antik miras alanlarını tehdit etmekte, bazı yapıların su altında kalma riski artmaktadır. Ayrıca hava kirliliği ve oksitlenme süreçleri de taş, metal ve ahşap yapı malzemelerinde uzun vadeli tahribata yol açmaktadır.

Bu bağlamda, Kemeraltı ve çevresini kapsayan İzmir Tarihi Kent Merkezi, hem mimari hem de sosyo-kültürel açıdan eşsiz bir değere sahiptir. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan bu bölge, hanlar, camiler, kiliseler, sinagoglar, çeşmeler, hamamlar ve geleneksel ticaret dokusuyla çok katmanlı bir tarihsel yapıyı barındırmaktadır. Ancak bu zengin miras alanı da iklim krizinin etkilerine karşı oldukça hassastır. Özellikle artan nem oranları ve ani yağışlar, yapıların özgün malzemelerinde bozulmalara yol açmakta; su baskınları ise altyapı sistemini zorlamakta ve tarihi dokuyu tehdit etmektedir.

2.2 Dezavantajlı Grupların Sorunları ve Çözümleri

İklim krizi, yalnızca çevresel değişimlerin ötesinde, toplumsal yapıları derinden etkileyen, özellikle dezavantajlı gruplar üzerinde ciddi ve kalıcı etkiler yaratan bir krizdir. Bu nedenle iklim krizine yalnızca çevresel bir mesele olarak değil, aynı zamanda bir adalet ve insan hakları meselesi olarak yaklaşmak gerekmektedir. Bu yaklaşım, iklim adaleti kavramı çerçevesinde şekillenmekte; iklim krizinin etkilerinden en çok zarar gören, ancak bu krize en az katkı sunmuş grupların haklarını ve ihtiyaçlarını merkeze alan bütüncül politikaları zorunlu kılmaktadır.

Kadınlar, çocuklar, gençler, engelliler, göçmenler, Geçici Koruma Statüsündeki kişiler ve sığınmacılar gibi dezavantajlı gruplar; iklim değişikliğinin neden olduğu afetler, yerinden edilme, sağlık sorunları ve artan toplumsal eşitsizlikler nedeniyle çok daha büyük risklerle karşı karşıyadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri nedeniyle kadınlar afetlere karşı daha kırılgan hale gelirken, çocuklar ve gençler, iklim krizinin uzun vadeli etkilerine maruz kalacak nesilleri temsil etmektedir. Eğitim kesintileri, fiziksel ve psikolojik sağlık sorunları, bu grupların gelişim süreçlerini doğrudan etkilemektedir.

Göçmenler ve Geçici Koruma Statüsündeki kişiler, iklim kaynaklı yerinden edilme, geçici barınma, sağlık ve güvenlik gibi temel ihtiyaçlara erişim konusunda ciddi zorluklarla mücadele etmektedir. Engelliler ise afetler karşısında yalnızca fiziksel değil; iletişim, tahliye, sağlık hizmetlerine erişim ve toplumsal izolasyon gibi çok katmanlı engellerle karşı karşıyadır. Bu durum, özel uyum stratejileri geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

⁶ İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2021). Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (SECAP).

Bu çerçevede, iklim değışikliğı ile mücadele ve uyum sağlama süreçlerinde, iklim adaleti ilkesi temel alınmalı; dezavantajlı grupların ihtiyaçlarına duyarlı, adil, kapsayıcı ve katılımcı stratejiler geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Bu stratejiler, yalnızca çevresel değil, aynı zamanda toplumsal dayanıklılığı ve eşitliği hedeflemelidir. Katılımcı bir yaklaşım benimsenmesi, bu grupların kendi deneyimlerine dayalı çözümler üretmesini mümkün kılmakta; böylece süreç daha etkili, adil ve sürdürülebilir hale gelmektedir.

Dezavantajlı grupların iklim değışikliğı ile ilgili uyum stratejilerine aktif katılımı, yalnızca çevresel direnç değil, aynı zamanda toplumsal dayanışma oluşturarak dirençli kentlerin inşasına katkı sunar. Dirençli kentler, iklim krizine karşı sadece fiziksel değil, toplumsal açıdan da dayanıklı yapılar kurarak, her bireyin sürece eşit şekilde katılmasını sağlayan stratejilerle toplumsal bütünlüğü pekiştirir.

Proje kapsamında gerçekleştirilen “Yatay Uyum Çalıştayları” ile elde edilen veriler, her grubun karşılaştığı risk faktörleri ve bu risklere yönelik çözüm önerilerini içeren bir tabloya dönüştürülmüştür. Bu tablo, dezavantajlı grupların özgün zorluklarına ve ihtiyaçlarına odaklanarak, iklim adaletini merkeze alan daha hedeflenmiş uyum stratejilerinin geliştirilmesine ışık tutacaktır. Aşağıdaki tablo, bu sürecin somut çıktıları ile gelecekte atılacak adımlar için önemli bir rehber niteliğı taşımaktadır.

Gruplar	Yerel Sorun	Riskler	Önerilen Çözümler
Gençler	Gençler ve kadınlar için güvenli, erişilebilir ve iklime uyumlu sosyal alanlar bulunmamaktadır.	Güvenli ve erişilebilir sosyal alanlarının yetersizliği Sosyal alanların doğayla uyumlu olmaması (geri dönüşüm kutuları, yeşil tasarımlar, doğal malzemelerin eksikliği). Doğadan öğrenme ve doğa ile vakit geçirme imkânı sağlayan alanların azlığı. Sosyal alanlarda çevre dostu uygulamaların yer almaması. Sosyal alanların, gençlerin ve kadınların sosyal gelişimini desteklememesi. Çevre dostu alanlara ulaşım zorlukları, sosyal eşitsizliği artırarak bu alanlardan eşit faydalanmayı engellemesi	Gençler için güvenli ve doğa dostu sosyal alanların artırılması, çevreye uyumlu standartların uygulanması. Doğa temelli sosyal alanlar ve bu alanlarda eğitim köşeleri oluşturulması. Sosyal alanların tasarımında sürdürülebilir yüksek teknoloji çözümleri kullanılması. Gençler ve kadınlarla birlikte, iklim krizi ile mücadeleye katkı sağlayacak sürdürülebilir sosyal alanlar tasarlanmalı; doğa dostu oyun alanları, sağlıklı yaşam istasyonları ve sosyal etkileşim alanları eklenmesi. Gençler ve kadınlar için, iklim krizi ile mücadeleye katkı sağlayacak projeler geliştirilmesi için teşvik edilmesi.
Kadınlar	Konak'ta iklim değişikliği, kadınların su, gelir, sağlık ve eğitim gibi temel hizmetlere erişimini zorlaştırırken; iklimle ilgili tüm planlama ve karar alma süreçlerinde kadınların yeterince temsil edilmemesi, uyum kapasitesinin zayıflamasına ve yaşam kalitesinin düşmesine neden olmaktadır.	İklim değişikliği nedeniyle yaşanan kuraklık, sel ve aşırı hava olayları, kadınların su ve temel yaşam kaynaklarına erişimini zorlaştırmak	Kadınların ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmek amacıyla, iklime dayanıklı tarım teknikleri ve sürdürülebilir üretim yöntemleri konusunda eğitim programları hayata geçirilmesi; mikrofinans ve kredi destekleriyle kadın girişimciliği teşvik edilmesi. Ekstrem hava olayları ve afetler karşısında kadınların korunması amacıyla, devlet ve ilgili kurumlar tarafından kadınlara özel afet yardımları, barınma ve temel ihtiyaç malzemeleri sağlanması; afet sonrası psikososyal destek hizmetleri sunulması

		İklim kaynaklı afetler ve çevresel değişimler, özellikle tarım ve küçük ölçekli ekonomik faaliyetlerle geçimini sağlayan kadınların gelirlerini önemli ölçüde azaltmakta; bu durum, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını zayıflatarak yaşam standartlarını sürdürdürebilmelerini güçleştirmektedir. Hava kirliliği, aşırı sıcaklık ve çevresel stres faktörleri, kadınlarda ve çocuklarda solunum yolu hastalıkları ve diğer kronik sağlık sorunlarının artmasına yol açmaktadır. Sel, fırtına ve yangın gibi afetler sonucu evlerini kaybeden kadınlar, geçici barınma alanlarında güvenlik, hijyen ve mahremiyet açısından ciddi risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Kadınların afet yönetimi ve iklim politikalarındaki temsil eksikliği, ihtiyaçlarının yeterince göz önünde bulundurulmamasına ve uygun destek mekanizmalarının geliştirilmemesine neden olmaktadır. İklim krizinin yarattığı ek yükler nedeniyle, kız çocukları ve genç kadınların eğitim imkanlarına erişimi zorlaşmakta, uzun vadeli toplumsal eşitsizlikler derinleşmektedir.	İklim kaynaklı sağlık risklerinin azaltılması için, kadın ve çocukların sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırılması; hava kirliliği ve çevresel faktörlerin zararlarını önlemek üzere koruyucu sağlık politikaları uygulanması İklim değişikliğinin etkilerini hafifletmek ve dar gelirli ailelerin yaşam standartlarını iyileştirmek amacıyla, devletin iklime uyumlu yardım programları ve sosyal destek mekanizmaları oluşturması. Kadınların iklim değişikliği ve afet yönetimi politika süreçlerine etkin katılımı için, karar alma mekanizmalarında kadın temsiliini artıracak yasal düzenlemeler yapılması liderlik ve kapasite geliştirme eğitimleri düzenlenmesi Kız çocukları ve genç kadınların eğitimlerine devam edebilmeleri için burs programları ve destek hizmetleri geliştirilmesi; ayrıca iklim krizinin getirdiği ek bakım yükünü azaltacak sosyal hizmetler yaygınlaştırılması. Kadınların sağlığını korumak ve iklim değişikliğine uyum sağlamak için, hava kirliliğinden korunabilen, iklim dostu tasarımlarla donatılmış kapalı sosyal alanların sayısının artırılması.
--	--	---	--

Geçici Koruma Statüsündeki kişiler	İklim değişikliğinin yarattığı çevresel baskılar, su kaynaklarının hızla tükenmesi, tarımda verimliliğin düşmesi ve aşırı sıcaklıkların artması vb. faktörler, geçici koruma statüsündeki kişilerin yaşam koşullarını daha da ağırlaştırmakta ve temel ihtiyaçlara erişimlerini ciddi şekilde kısıtlamaktadır. İklim değişikliğine bağlı aşırı hava olayları ve çevresel bozulmalar, geçici koruma statüsündeki kişiler ve ev sahibi topluluklar arasında yerinden edilme riskini artırmakta; bu durum, hem geçici hem de kalıcı yer değiştirmelerle yaşam alanlarının kaybına, sosyal uyum sorunlarına ve insani ihtiyaçların karşılanmasında güçlükler yaşanmasına yol açmaktadır.	İklim değişikliğinin yol açtığı çevresel krizler, geçici koruma statüsündeki kişilerin geçim kaynaklarını olumsuz etkileyerek işsizlik ve gelir kaybını artırması. Plan kararlarına aykırı yapılaşmalar ve artan çevresel riskler nedeniyle uygun fiyatlı ve güvenli barınma alanları sınırlı kalmakta; bu durum, geçici koruma statüsündeki kişiler güvensiz ve sağlıklı mekanlarda konaklamasına yol açması. İklim değişikliğinin neden olduğu su kaynaklarının hızlı tükenmesi, geçici koruma statüsündeki kişilerin hijyen ve temiz içme suyuna erişimini ciddi şekilde kısıtlayarak yaşam koşullarını zorlaştırması. İklim değişikliğinin etkisiyle gıda üretiminin azalması ve tarım koşullarının kötüleşmesi, geçici koruma statüsündeki kişilerin güvenilir gıdaya erişimini zorlaştırmakta ve sağlıklı beslenme konusunda büyük engellerle karşılaşması. Geçici koruma statüsündeki kişilerin yaşadığı bölgelerde yeşil alan eksikliği ve artan sıcaklık, yaşam koşullarını daha da zorlaştırması.	Geçici koruma statüsündeki kişilerin temel hijyen ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için hijyen kitleri gibi desteklerin sağlanması, özellikle su kaynaklarının sınırlı olduğu bölgelerde yaşam kalitesinin artırılması. Geçici koruma statüsündeki kişilerin suya erişiminde karşılaştığı zorlukları azaltmak amacıyla temiz su hatlarının düzenlenmesi ve ulaşılabilirliğin artırılması, sağlık ve hijyen koşullarının iyileştirilmesi. İklim değişikliğiyle artan su kaynakları sıkıntısına karşı, yağmur sularının toplanarak tarım ve içme suyu gibi çeşitli alanlarda değerlendirilmesi. İklim değişikliğinin ekonomik etkileriyle karşı karşıya kalan geçici koruma statüsündeki kişiler yaşam standartlarını koruyabilmeleri için, onlara yönelik sosyo-ekonomik destek paketlerinin artırılması. Geçici koruma statüsündeki kişiler için iklim değişikliğinin etkileri hakkında düzenlenecek bilinçlendirme çalışmaları ve eğitimler yapılması. Geçici koruma statüsündeki kişilerin kendi gıda ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için bireysel gıda üretimi desteklenmesi. İklim değişikliği nedeniyle artan cinsiyet eşitsizliğine karşı, geçici koruma statüsündeki kadınlar için katılım ve güçlenme alanlarının oluşturulması Geçici koruma statüsündeki kişiler yaşadığı bölgelerde çevresel koşulların iyileştirilmesi amacıyla sokak ve mahalle aralarında ağaçlandırma çalışmaları yapılması, ısı adası etkisinin azaltılması.
Çocuklar	İklim krizi, çevre kirliliği ve bozulan ekosistemler, çocukların sağlıklı büyüme ve gelişim haklarını tehdit etmekte, aynı zamanda onların fiziksel, psikolojik ve ekonomik güvenliklerini riske atmaktadır. Bu durum, çocukların doğal çevreleriyle olan bağlarını	Artan çevre kirliliği, çocukların sağlıklı bir çevrede büyüme ve oyun oynama hakkını tehdit etmesi. Deniz ekosisteminin bozulması, çocukların doğayla bağ kurma ve çevresel farkındalık geliştirme imkanlarını azaltması.	Ağaçlandırma faaliyetlerinin artırılması, çocukların doğayla bağ kurma fırsatlarını artırmak. Çocukların sağlığını korumak ve iklimle dirençli yaşam alanları oluşturmak için, oyun alanlarının çevresel risklerden uzak bölgelerde ve zararlı maddeler içermeyen güvenli malzemelerle inşa edilmesi. Biyoçeşitliliğin korunması için yerel ekosistemlerin desteklenmesi, çocukların doğada daha fazla vakit geçirmelerini sağlamak.

	zayıflatmakta, eğitim ve yaşam alanlarının sürdürülebilirliğini tehlikeye sokmaktadır. iklim krizi, çevre kirliliğı ve bozulan ekosistemler, çocukların sağlıklı büyüme ve gelişim haklarını tehdit etmekte, aynı zamanda onların fiziksel, psikolojik ve ekonomik güvenliklerini riske atmaktadır. Bu durum, çocukların doğal çevreleriyle olan bağlarını zayıflatmakta, eğitim ve yaşam alanlarının sürdürülebilirliğini tehlikeye sokmaktadır. Öte yandan, çocukların iklim kriziyle ilgili karar alma süreçlerine yeterince katılamamaları, yaşadıkları sorunların görünürlüğünü azaltıp derinleştirmekte ve bu sorunlara yönelik etkili çözümlerin geliştirilmesini zorlaştırmaktadır.	Deniz canlılarının azalması ve geçim kaynaklarının etkilenmesi, çocukların dolaylı olarak ekonomik yoksunluk ve gıda güvencesizliğı riskiyle karşılaşması. Biyoçeşitliliğın azalması, çocukların doğa eğitimi ve ekolojik farkındalık kazanma fırsatlarını sınırlamakta Orman yangınlarının artışı, çocukların temiz hava ve doğal alanlara erişimini engellemekte; psikososyal stres ve kaygıyı artırması. Erozyon ve çölleşme gibi çevresel bozulmalar, çocukların gelecek yaşam alanlarının sürdürülebilirliğini tehdit etmekte; yaşamsal güvenliğı riske sokması. Güneş ışınlarının şiddetlenmesi, çocukların dış mekan aktivitelerinde sağlık sorunları. Sanayi faaliyetleri ve insan kaynaklı etkiler sonucu atmosfere salınan zararlı gazlar ve partiküller, çocukların solunum yolları hastalıklarına daha açık hale gelmesi İklim krizinin sosyal ve çevresel etkileri, çocuklarda kaygı düzeyini artırmakta, geleceğe dair belirsizlik duygusunu pekiştirmekte ve psikososyal refahı tehdit etmesi.	Deniz ekosistemlerinin korunması ve asitlenmenin etkilerine karşı dayanıklılığının artırılması. Sahil şeridinin korunması için yerel yönetimlerin denetimlerinin güçlendirilmesi, çocukların güvenli deniz alanlarında vakit geçirmelerini sağlaması. Endemik türlerin korunması, çocukların çevresel eğitim alacakları doğal alanların korunmasını sağlaması. Okul çevrelerinde yaya ve bisiklet yollarının artırılması, çocukların güvenli ve temiz hava ortamında hareket etmelerine imkânı sağlaması. Okullarda yağmur suyu hasadı sistemlerinin kurulması, kuraklık riskine karşı çocukların temiz suya kesintisiz erişimini sağlaması. Hava kirliliğine karşı okul çevrelerinde yeşil alanların artırılması, çocukların temiz hava solumasını sağlaması. Çocukların çevresel farkındalıklarının güçlendirilmesi için eğitimlerin düzenlenmesi. Çocukların çevresel sorumluluklarının artırılması amacıyla eğitsel materyaller ve dijital platformların yaygınlaştırılması. Çocukların daha dirençli bir bugün ve geleceğe sahip olabilmeleri adına katılım mekanizmalarının oluşturulması ya da mevcut mekanizmaların güçlendirilmesi. Çocuklarla birlikte çocuklar için adil ve kapsayıcı iklime uyum politikaları geliştirilerek, her çocuğun eşit şekilde korunmasının sağlanması. Çocukların eğitim ortamlarının iklim kaynaklı risklere karşı dirençli hale getirilmesi (altyapı güçlendirilmesi vb.) ve gerekli önlemlerin alınması.
--	---	--	---

		Çocukların iklim krizine ilişkin karar alma süreçlerine katılım haklarının yeterince tesis edilememesi, onların seslerinin duyulmasını ve ihtiyaçlarının gözetilmesini engellemesi. İklim krizine yönelik çözümlerin çocuklar için yeterince adil ve kapsayıcı olmaması. İklim krizi, çevresel riskler yoluyla çocukların kesintisiz ve güvenli eğitime erişim hakkını tehdit etmektedir.	
Engelliler	Konak'ta iklim değişikliğinin tetiklediği doğal afetler ve altyapı yetersizlikleri, engelli bireylerin temel hizmetlere erişimini ve güvenli tahliyelerini ciddi şekilde engellerken; artan sıcaklıklar ve iklime uyum sağlayamayan ulaşım sistemleri, engelli bireylerin sosyal izolasyonunu derinleştirerek yaşam kalitesini olumsuz biçimde etkilemektedir.	Afet anında engellilerin temel ihtiyaçlarına ulaşamama riski, erişim ve ulaşım altyapısındaki eksiklikler nedeniyle engellilerin güvenli bir şekilde tahliye edilmesinin zorlaşması. İklim değişikliği nedeniyle artan doğal afetlerin engelliler üzerindeki etkisi, yaşam alanlarındaki altyapı yetersizlikleri nedeniyle kriz anlarında daha da derinleşmesi. Engelliler, özellikle yaş almış ve hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler, aşırı sıcaklık ve ısı adası etkilerinden daha fazla etkilenmesi. Şehirlerdeki ulaşım sistemlerinin iklim değişikliğine uyum sağlayamaması, engellilerin daha fazla izolasyona girmesine neden olması. Engelli bireylerin ulaşabileceği sosyal alanların azalması ve doğayla etkileşimde bulunmalarının zorlaşması.	Acil haberleşme ve telsiz hattı kurarak engelli bireylerin hızlıca bilgilendirilmesi Yerel yönetimlerin afet anında engellilerle ilgili bilgi alışverişi sağlamak için iletişimde olması. Engelliler için gölgelikli, serin alanlar oluşturulması, erişilebilir klima sistemlerinin sağlanması. Engellilerin aşırı yağışlardan korunması için su baskını riski düşük, su geçirmez ve kolay erişilebilir korunaklı alanlar ile etkili drenaj sistemlerinin sağlanması. Toplu taşıma araçlarının erişilebilir hale getirilmesi, engelliler için özel ulaşım hizmetlerinin sunulması. Erişilebilir yeşil alanlar ve doğa dostu alanların artırılması, engelliler için uygun sosyal alanların tasarlanması. Engelli bireylerin ihtiyaçlarına göre tasarlanmış, iklim değişikliği karşısında dayanıklı ulaşım ve barınma altyapılarının oluşturulması.

3.ÖZEL SEKTÖR VE PAYDAŞLARLA İŞBİRLİĞİ

Konak ilçesi, İzmir'in ekonomik ve ticari merkezi olarak çok çeşitli sektörlerin faaliyet gösterdiği dinamik bir yapıya sahiptir. Ticaret, hizmet ve turizm sektörlerinin yoğunlukta olduğu bu bölge, iklim değişikliğine uyum süreçlerinde kritik roller üstlenmektedir. İklim değişikliğinin getirdiği çevresel, sosyal ve ekonomik dönüşümlere karşı direnç oluşturmak, bu sektörlerin sürdürülebilirlik anlayışıyla hareket etmesini zorunlu kılmaktadır. Özel sektörün iklime uyum odaklı stratejiler geliştirmesi, hem yerel ekonominin sürdürülebilirliğini güvence altına alacak hem de toplumun değişen çevresel koşullara adaptasyonunu destekleyecektir. Bu süreçte özel sektörün aktif katılımı, hem iş dünyası için uzun vadeli riskleri minimize edecek hem de kent genelinde sosyal refahı artıracaktır.

Konak ilçesinde tarım ve hayvancılık sektörü sınırlı olmakla birlikte, gıda üretimi ve tedarik zincirinde özel sektörün önemli bir rolü bulunmaktadır. İklim değişikliğinin gıda güvenliği üzerindeki olası etkilerini en aza indirmek için özel sektör, su verimliliğini artıran teknolojilere yatırım yapmalı, sürdürülebilir üretim ve lojistik süreçlerini benimsemelidir. Ayrıca, iklime dayanıklı tarımsal ürünlerin tedarikine yönelik yenilikçi iş modelleri geliştirerek bölgenin gıda tedarik zincirini daha dayanıklı hale getirebilir. Konak ilçesi, kentsel yapısı nedeniyle ekosistemlerin korunması ve biyoçeşitliliğin desteklenmesi açısından özel önem taşımaktadır. Yoğun kentleşme, doğal alanların azalmasına yol açarken, iklim değişikliğinin etkilerini daha da şiddetlendirmektedir. Bu bağlamda, yeşil alanların artırılması, kentsel tarım uygulamalarının teşvik edilmesi ve doğa temelli çözümlerin geliştirilmesi gerekmektedir. Özel sektör, yeşil çatı sistemleri, karbon yutakları ve sürdürülebilir peyzaj tasarımlarına yatırım yaparak bu süreçte önemli bir rol üstlenebilir.

Kentleşme ve sanayi, iklim değişikliğine uyum sürecinde hem fırsatlar hem de zorluklar barındırmaktadır. Konak ilçesinin kentsel dönüşüm uygulamalarında iklime dirençli, sosyal adaleti gözeten ve doğa temelli çözümler içeren yapılaşma ilkelerine öncelik verilmesi, enerji verimli bina tasarımlarının yaygınlaştırılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının sanayi tesislerinde daha etkin kullanılması, iklim dostu bir kent modeli yaratacaktır. Sanayi sektöründe döngüsel ekonomi prensiplerinin benimsenmesi, geri dönüşüm oranlarının artırılması ve düşük karbonlu üretim tekniklerine geçiş, hem çevresel sürdürülebilirliği sağlayacak hem de ekonomik rekabetçiliği artıracaktır. Özel sektör, bu süreçte yenilikçi teknolojiler geliştirerek sanayide düşük karbonlu üretimi teşvik etmeli ve sürdürülebilir büyüme için uzun vadeli planlamalar yapmalıdır.

Özel sektör, kentteki dezavantajlı grupların iklime uyum sürecine entegrasyonunda da kritik bir aktör olarak konumlanmaktadır. İklim değişikliğinin en fazla etkilediği düşük gelirli gruplar, yaşlılar ve engelliler için daha erişilebilir ve dayanıklı altyapı çözümlerine yatırım yapmak, sosyal sürdürülebilirliği artıracaktır. Özel sektör, iş gücü politikalarını iklim değişikliğine uyum sürecine uygun şekilde geliştirerek, yeşil iş olanakları yaratabilir ve bu dönüşümden en fazla etkilenen kesimlere yönelik destek programları geliştirebilir. Örneğin, düşük gelirli grupların enerji verimliliği uygulamalarına erişimini kolaylaştırmak adına enerji tasarruflu cihazlar için finansal teşvikler sağlayabilir ya da iklim dostu istihdam programları oluşturabilir.

Ulaşım ve iletişim sektörleri, iklim değişikliğiyle mücadelede önemli bir dönüşüm sürecinden geçmektedir. Konak gibi yoğun nüfuslu bir ilçede, düşük emisyonlu ulaşım alternatiflerinin teşvik edilmesi, toplu taşıma sistemlerinin iyileştirilmesi ve akıllı şehir uygulamalarının yaygınlaştırılması, kent içinde karbon salınımını azaltmaya yardımcı olacaktır. Özellikle bisiklet yollarının artırılması, elektrikli araç kullanımının teşvik edilmesi ve sürdürülebilir ulaşım politikalarının benimsenmesi, iklime uyum süreçlerini hızlandıracaktır.

Turizm ve kültürel miras, Konak'ın en önemli ekonomik ve sosyal değerlerinden biridir. Ancak iklim değişikliği, bu sektör üzerinde ciddi baskılar oluşturmaktadır. Artan sıcaklıklar, kıyı bölgelerinde erozyon riskinin artması ve deniz seviyesinin yükselmesi, turizm altyapısını ve tarihi miras alanlarını tehdit etmektedir. Sürdürülebilir turizm politikalarının benimsenmesi, çevreye duyarlı işletme modellerinin teşvik edilmesi ve doğal mirasın korunmasına yönelik projelerin hayata geçirilmesi, bu tehditlere karşı alınabilecek başlıca önlemler arasındadır. Özel sektör, ekoturizm ve sürdürülebilir turizm uygulamalarını destekleyerek hem ekonomik kalkınmayı sürdürülebilir kılabilir hem de kültürel mirasın korunmasını sağlayabilir.

Sosyal kalkınma ve halk sağlığı, iklime uyum sürecinin sosyal boyutunu oluşturmaktadır. İklim değişikliğinin neden olduğu aşırı hava olayları, hava kirliliği ve su kaynaklarının azalması, toplumun kırılgan kesimlerini daha fazla etkilemektedir. Halk sağlığının korunması için iklim değişikliğine bağlı hastalıklarla mücadele stratejilerinin geliştirilmesi, sosyal dayanışma ağlarının güçlendirilmesi ve toplumun iklime duyarlı yaşam biçimlerine teşvik edilmesi büyük önem taşımaktadır. Özel sektör, bu süreçte sağlık sektörüne yönelik inovatif çözümler geliştirebilir, iklime duyarlı sağlık altyapılarının oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

Konak ilçesinde özel sektör ve paydaşlarla iş birliği içerisinde yürütülecek iklime uyum projeleri, sadece çevresel sürdürülebilirliği sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda ekonomik ve sosyal dayanıklılığı da artıracaktır. Kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının ortak hareket etmesi, yenilikçi ve bütüncül çözümler geliştirilmesine olanak tanıyacaktır. Bu süreçte, iklim dostu teknolojilerin benimsenmesi, sektörel iş birliklerinin güçlendirilmesi ve uzun vadeli adaptasyon politikalarının hayata geçirilmesi, Konak'ın iklim değişikliğine karşı dirençli bir kent olarak geleceğe hazırlanmasını sağlayacaktır.

Proje kapsamında gerçekleştirilen özel sektör çalıştayında elde edilen bulgular, her sektörün karşılaştığı riskler ile bu risklere dair önerilen çözümleri içeren bir tabloya dönüştürülmüştür. Aşağıdaki tablo, bu bulguların ve çözüm önerilerinin somut bir biçimde sunulmasına olanak tanırken, gelecekteki stratejik adımlar için yol gösterici bir kaynak sunmaktadır.

Grup	Yerel Sorunlar ve Riskler	Çözüm Önerileri
Ulaşım ve İletişim	Ulaşım: Toplu taşıma hatlarının yetersizliği ve düzensizliği Trafik sıkışıklığı nedeniyle artan karbon salınımı Kritik saatlerde toplu taşıma araçlarının yetersizliği Bisiklet yollarının azlığı ve kullanımının turizm odaklı olması. Aşırı yağışlarda altyapının yetersiz kalması, su taşkınları ve yolların kapanması riski Asfaltın aşırı sıcaklarda erimesi ve karbon salınımını artıran yeniden asfaltlama çalışmaları Afet toplanma alanlarının, imar planlarında belirlenen fonksiyonlarının dışında kullanılmasına ilişkin denetim eksiklikleri Afet durumlarında iletişim altyapısının yeri Elektrik altyapısının yetersizliği ve enerji verimliliğinin düşüklüğü. Refüjlerde yanlış sulama ve su israfı. Kent içi yeşil alanların ve gölgelendirme noktalarının eksikliği Yağmur suyu yönetiminde altyapı eksiklikleri.	Ulaşım ve Altyapı Çözümleri: Toplu taşıma hatlarının artırılması ve özellikle kritik saatlerde farklı fiyatlandırma politikalarının uygulanması Elektrikli otobüslerin yaygınlaştırılması ve yeşil ulaşım sistemlerinin teşvik edilmesi Durakların yeşil gölgelendirme alanları olarak dönüştürülmesi ve sürdürülebilir bakım süreçlerinin planlanması Bisiklet yollarının genişletilmesi, bisiklet kullanımının teşvik edilmesi ve güvenli bisiklet park alanlarının oluşturulması Yeşil Alan ve Doğal Kaynak Kullanımı: Akıllı sulama sistemlerinin yaygınlaştırılması ve düzenli bakımının yapılması Yaya yollarında, otoparklarda ve yeşil altyapı sistemlerinde geçirgen yüzey malzemelerinin kullanımı Belediyenin her bina için yeşil alan kampanyası başlatması Afet Yönetimi: Afet toplanma alanlarının sayısının artırılması ve afet dışındaki amaçlar için kullanılmaması Telekomünikasyon altyapısının güçlendirilmesi ve afet durumlarına uygun hale getirilmesi İklim simülasyonu ve afet bilinçlendirme merkezlerinin kurulması. İklim değişikliği ile ilgili halkı bilinçlendirmek amacıyla farkındalık kampanyalarının düzenlenmesi (billboard, kamu spotu, sosyal medya) Bilgilendirme çalışmaları için terminolojinin sadeleştirilmesi ve halkın anlayabileceği bir dilde sunulması Üniversiteler arasında iklim değişikliği ve iklim uyum projeleri yarışmalarının teşvik edilmesi

Hayvancılık, Balıkçılık, Tarım, Biyoçeşitlilik ve Ekosistemler	İzmir Körfezindeki deniz suyu sıcaklıklarının artışı balık ölümlerine neden olmakta ve kötü kokular turizm sektörünü olumsuz etkilemesi Aşırı yağışlar sonucu Konak bölgesinde sıkça sel baskınları İzmir'deki derelerin betonlaştırılması su sirkülasyonunu azaltarak ekosistemi tahrip etmesi Kurumlar arasında sorumluluk paylaşımı konusunda sorunlar yaşanması, çözüm üretmekte geç kalınması Halkın çevre konusundaki farkındalık eksikliği Çevre temizliği konusunda düşük farkındalık ve geri dönüşüm konusunda teşviğin az olması	Körfezdeki su ısınması ve kirlilik sorunlarını tespit etmek için detaylı ölçüm çalışmaları yapılması Körfezin düzenli temizliği için belediyeler ve üniversiteler iş birliği yapılması Yağmur sularının daha iyi yönetimi için teknik ekipler kurulması ve altyapı güçlendirilmesi Derelerin doğal yapısı korunması, betonlaşmaktan kaçınılması Kurumlar arasında sorumluluk paylaşımı netleştirilmesi ve çözüm odaklı çalışmalar başlatılması Düzenli bilgi aktarımı sağlanarak vatandaşların çevre bilinci artırılması Ödüllü temizlik yarışmaları düzenleyerek çevreye duyarlı bireyler yetiştirilmesi Geri dönüşüm oranlarını artırmak için özel sektör ile iş birliği yapılmalı ve iklime uyum sertifikasyonu zorunlu hale getirilme
Turizm, Kültürel Miras ve Sanayi	Körfez kirliliğinin turizmi olumsuz etkilemesi Antik kentlerin su altında kalma riski Artan sıcaklık ve iklim değişikliğine bağlı kültürel miras zararları Kültürel miras alanlarında malzeme bozulması, oksitlenme gibi etkilerin görülmesi Kültürel miras alanlarında veri eksikliği ve yeterli risk tespit çalışmalarının olmaması Mevsimsel değişikliklerin turistik faaliyetleri ve konsept turizmi olumsuz etkilemesi Sanayiden kaynaklı hava ve çevre kirliliği (duman salımı, ekolojik olmayan malzeme kullanımı) Egzoz emisyonlarının çevresel etkileri ve halk sağlığına olumsuz etkileri Turizm sektöründe kullanılan kimyasal maddelerin ve hizmet malzemelerinin denetimsizliği	Otellerde atık ayrıştırma sistemlerinin dijitalleştirilmesi ve bulut teknolojisiyle izlenmesi Kültürel miras alanlarının dijitalleştirilmesi ve artırılmış gerçeklik (AR) uygulamalarıyla korunması Kültürel mirasların 360 derece gezilebilir hale getirilerek turizmin dijital ortamda sürdürülebilirliğinin sağlanması Turizm sektörüne özel dijital atık yönetimi uygulamaları ve uygulamalarının geliştirilmesi Sanayi faaliyetlerinin sosyal yaşam alanlarından uzaklaştırılması için teşvik politikalarının uygulanması Yeni sanayi bölgeleri oluşturulması ve ruhsatlandırma süreçlerinin iklim dostu şekilde planlanması Taşınan sanayi alanları sonrası çevresel denetimlerin artırılması ve toplumsal faydanın korunması Geri dönüşüm süreçlerinin mobil uygulamalarla takip edilmesi ve diğer sektörlerle yaygınlaştırılması

	Turizm sektöründe geri dönüşüm sistemlerinin ve atık yönetiminin yetersizliği Sosyal ve üretim alanlarının iç içe bulunmasının yarattığı çevresel kirlilik Düzensiz göçün yoğun olduğu bölgelerde plan kararlarına aykırı yapılaşmalar çevresel etkileri Altyapı ve üstyapı yetersizliklerinin iklim krizine karşı dayanıklılığı azaltması	Kültürel miras alanlarının risk analizlerinin yapılması ve veri eksikliklerinin giderilmesi Yerel ve uluslararası iş birlikleriyle kültürel mirasların korunmasına yönelik projelerin artırılması Uzaktan turizm olanaklarının yerelleştirilmesiyle konsept turizmin yaygınlaştırılması Mevsimsel değişimlere duyarlı turizm programlarının geliştirilmesi
Kentsel Gelişim, Halk Sağlığı ve Sosyal Kalkınma	Yağışların artmasıyla sel ve taşkınların sık yaşanması Kemeraltı ve Konak bölgelerinde altyapı yetersizliklerinin taşkınları tetikleme. Sel olaylarının can kaybına neden olabilecek düzeyde olması Körfez kirliliğinin kıyı bölgelerini ve işletmeleri olumsuz etkilemesi Sahil şeritlerinin kirlenmesiyle bölge ekonomisinin zarar görmesi Sıcak hava dalgalarının halk sağlığı üzerinde etkili olması, özellikle kronik hastalığı olan bireylerde sağlık riski oluşturması Düzensiz yapılaşmanın kentsel dönüşümü zorlaştırması Plan kararlarına aykırı yapılaşmalar dezavantajlı gruplar üzerinde olumsuz etki yaratması. Kamu ve özel sektör arasında koordinasyon eksikliği. Yerel yönetimlerin iklim kaynaklı risklere karşı yeterli projeksiyon geliştirememesi.	Sel ve taşkın risklerine karşı altyapının iyileştirilmesi Yağmur suyu tahliye sistemlerinin güçlendirilmesi İklim risklerini kapsayan bütüncül kentsel planlama yapılması Asfalt yerine geçirgen yüzey malzemelerinin kullanılması Yeşil alanların ve karbon yutaklarının artırılması Yeni yapılar için ağaçlandırma zorunluluğu getirilmesi Kırılgan Grupların tespiti ve özel önlemlerin alınması Halkın iklim kaynaklı riskler konusunda bilinçlendirilmesi Yerel iklim senaryolarının hazırlanması İklim uyum projelerine belediye kaynaklarının yönlendirilmesi Acil durum planlarının oluşturulması ve kapsayıcı hale getirilmesi

4. STRATEJİLER VE EYLEM PLANLARI

4.1 Kentsel Dayanıklılık ve Dirençli Kent

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
İklim dostu kamusal alanların artırılması	Mahalle bazlı yeşil alan projeleri geliştirerek iklim dostu parklar, gölgelikli dinlenme alanları ve karbon yutak noktaları oluşturulması	Konak Belediyesi, Özel Sektör	2025-2030
Sel ve taşkınlara karşı altyapı güçlendirme çalışmaları	Yağmur suyu yönetim sistemleri kurularak suyun geri kazanımı, geçirgen yüzeylerin artırılması ve altyapının dirençli hale getirilmesi	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2030
Engelsiz ve dayanıklı kentsel ulaşım sistemleri	Tüm kaldırımların erişilebilir hale getirilmesi, iklim krizine karşı dirençli ulaşım ağlarının güçlendirilmesi	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi	2025-2028
Tarihi ve kültürel miras alanlarının iklim değişikliğine karşı korunması	Tarihi yapıların restorasyonu ve doğal afetlere karşı güçlendirilmesi için iklim odaklı koruma programlarının başlatılması	Konak Belediyesi, Turizm ve Kültür Bakanlığı	2025-2030
Derelerin doğal yapısının korunmasıyla su döngüsünün desteklenmesi	Betonlaştırılmış derelerin rehabilitasyonu ve ekosistem temelli dere yönetimi planlarının uygulanması	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, STK'lar	2025-2030

4.2 Toplumsal Katılım, Halk Sağlığı ve Eğitim

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Çocuklar için iklim bilinci kazandırma	Okullarda kapsamlı iklim değişikliği eğitim programlarının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	MEB, Konak Belediyesi, Sosyal İklim Derneği	2025-2030
Kadınların iklim dayanıklılığını artırma	Kadın kooperatifleri aracılığıyla iklime duyarlı üretim modellerinin desteklenmesi ve teşvik edilmesi	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2028
Engellilere yönelik iklim dayanıklılığı programları	Erişilebilir afet yönetimi planlarının hazırlanması, afet sonrası destek mekanizmalarının oluşturulması	Konak Belediyesi, Sosyal İklim Derneği	2025-2030
İklim sağlığı farkındalığının artırılması	Hava kirliliği, aşırı yağışlar ve sıcaklıklar, sıcak hava dalgaları ve diğer iklim değişikliği kaynaklı sağlık risklerine yönelik bilinçlendirme kampanyalarının yürütülmesi	Konak Belediyesi, Sağlık Kurumları	2025-2028
Özel Sektörün çevre bilincinin artırılması	Geri dönüşüm bilinci ve çevre farkındalığı kampanyaları, ödüllü temizlik yarışmaları ve halkla bilgilendirme etkinlikleri	Konak Belediyesi, Özel Sektör Temsilcileri, Sosyal İklim Derneği	2025-2028

4.3 Su Yönetimi

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Yağmur suyu hasadı ve yeniden kullanımı	Konut ve iş yerlerinde yağmur suyu hasadı sistemlerinin teşvik edilmesi ve yeniden kullanımına yönelik projelerin hayata geçirilmesi	Konak Belediyesi, Özel Sektör	2025-2030
Kent içi su tahliye altyapısının iklime uyumlu hale getirilmesi	Yağmur tahliye hatlarının güçlendirilmesi ve yenilerinin yapılması.	Konak Belediyesi, İZSU	2025-2030
Yeraltı su kaynaklarının korunması	Kaçak su kullanımı ve kirliliğe karşı denetimlerin artırılması, sürdürülebilir su yönetim planlarının hazırlanması	Konak Belediyesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İZSU	2025-2028
Su kayıplarının azaltılması	Su şebekelerindeki kayıp ve kaçak oranlarının düşürülmesine yönelik altyapı iyileştirme projelerinin uygulanması	Konak Belediyesi, İZSU	2025-2030
İklim dostu sulama yöntemleri	Tarımsal sulamada damla sulama ve yağmurlama gibi verimli yöntemlerin teşvik edilmesi	Konak Belediyesi, Tarım ve Orman Bakanlığı	2025-2028
Körfez kirliliği ve su sıcaklık değişikliklerinin izlenmesi	Körfez kirliliği ve su sıcaklık değişikliklerinin izlenmesi	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	2025-2030

4.4 Tarım ve Gıda Güvenliği

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Şehir tarımı ve topluluk bahçelerinin yaygınlaştırılması	Kentsel tarım uygulamaları projeleriyle gıda güvenliğini desteklemek, yerel üretimi artırmak	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2030
Tarımsal alanların iklim etkilerine karşı korunması	Sel ve taşkın risklerini azaltacak tarımsal altyapı planlaması ve destekleyici iklim uyum uygulamalarının geliştirilmesi	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	2025-2030
Yerel gıda pazarlarının güçlendirilmesi	Kooperatifler aracılığıyla küçük ölçekli çiftçilerin desteklenmesi ve sürdürülebilir üretimin teşvik edilmesi	Konak Belediyesi, Tarım Kooperatifleri	2025-2030
Gıda kıtlığına karşı gıda atıklarının azaltılması	Belediyeler arası işbirliği ile gıda atıklarının yeniden değerlendirilmesi,	Konak Belediyesi, Özel Sektör	2025-2028
Kuraklığa dayanıklı tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması	Yerel üreticilere kuraklıkla mücadele yöntemleri konusunda eğitimler verilmesi	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve STK'lar	2025-2030

4.5 Biyoçeşitlilik ve Doğa Koruma

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Kent içi biyoçeşitliliğin artırılması	Yerel bitki türlerinin korunması ve çoğaltılması için ekolojik koridorlar oluşturulması Ulaşım güzergahlarında geçirgen yüzey malzemelerinin kullanımıyla yağmur suyu yönetiminin iyileştirilmesi ve ısı adası etkisinin azaltılması	Konak Belediyesi, STK'lar, Sosyal İklim Derneği	2025-2030
Doğal yaşam alanlarının korunması	Kentsel yeşil alanların artırılması ve mevcut doğal alanların yapılaşmaya açılmaması Yeni yapılaşmalarda yeşil alan zorunluluğu getirilmesi ve her bina için minimum yeşil alan hedefiyle "yeşil alan kampanyası" başlatılması -Beton altyapılar yerine doğal yüzey uygulamalarının yaygınlaştırılması; kent içi ekolojik koridorların teşvik edilmesi	Konak Belediyesi	2025-2028
Ekosistem tabanlı uyum projelerinin desteklenmesi	Yerel ekosistemlerin iklim değişikliğine uyum sağlaması için bilimsel araştırmalar ve projelerin hayata geçirilmesi	Konak Belediyesi, Üniversiteler, Sosyal İklim Derneği	2025-2030
İklimeye duyarlı peyzaj planlaması	İklimeye dayanıklı bitkilerin kullanımının teşvik edilmesi ve sürdürülebilir peyzaj uygulamalarının yaygınlaştırılması	Konak Belediyesi	2025-2028
Ekosistemlerin korunması ve su altı biyoçeşitliliğin devamının sağlanması	Körfez kirliliğini azaltmaya yönelik temizlik faaliyetleri ve ölçüm çalışmaları; doğal yaşam alanlarının korunması	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı	2025-2028

4.6 Kültürel Mirasın Korunması

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Tarihi yapıların dayanıklılığının artırılması	Kültürel miras alanlarında sürdürülebilir restorasyon uygulamalarının geliştirilmesi	Konak Belediyesi, Kültür Bakanlığı	2025-2030
İklim değişikliğine uyumlu koruma yöntemleri	Tarihi yapılar için iklime dayanıklı malzeme kullanımının teşvik edilmesi Kültürel miras alanlarının risk durumlarının analiz edilmesi ve veri eksikliklerinin giderilmesi	Konak Belediyesi	2025-2028
Kültürel miras alanlarında yeşil alan uygulamaları	Tarihi bölgelerde sürdürülebilir yeşil alan projelerinin teşvik edilmesi Körfez ve çevresindeki kirlilikle mücadele için kültürel alanların çevresel etkilere karşı güçlendirilmesi	Konak Belediyesi	2025-2030
Kültürel miras alanlarında erişilebilir ve sürdürülebilir dijital deneyimlerin artırılması	Konak ve çevresindeki kültürel mirasların 360 derece dijital tur formatında gezilebilir hale getirilmesi Kültürel miras öğelerinin dijitalleştirilmesi ve artırılmış gerçeklik (AR) teknolojileri ile tanıtımının sağlanması	Konak Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı	2025-2030
Turizm sektörünün iklim değişikliğine karşı uyum kapasitesinin artırılması	İklime duyarlı konsept turizm programlarının hazırlanması ve sektörle entegre edilmesi Uzaktan turizm olanaklarının yerelleştirilerek yaygınlaştırılması	Konak Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı	2025-2030
Toplumsal farkındalığın artırılması	Kültürel mirasın korunması için halkın bilinçlendirilmesine yönelik programların oluşturulması	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2028

4.7 Yerel Yönetim İşbirlikleri

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Bölgesel işbirliklerinin geliştirilmesi	Çevre belediyelerle ortak iklim uyum projelerinin hayata geçirilmesi	Konak Belediyesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi	2025-2030
Uluslararası iklim dayanıklılık ağlarına katılım	Küresel ölçekte iklim uyumu sağlayan şehirlerle işbirliği yapılması	Konak Belediyesi	2025-2030
Sivil toplum ile ortak projeler geliştirme	STK'larla iklim dostu projelerde işbirliği sağlanması	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2028
Özel sektör işbirliklerinin güçlendirilmesi	İklim değişikliğine uyum sağlayan sürdürülebilir şehircilik projelerinin teşvik edilmesi	Konak Belediyesi, Özel Sektör	2025-2030
Kurumlar arası koordinasyonun güçlendirilmesi	Sorumluluk paylaşımının netleştirilmesi, belediye-üniversite-özel sektör iş birliklerinin artırılması	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2028

4.8 Doğal Afetlere Karşı Hazırlık

Strateji	Eylem	Sorumlu Kurumlar	Süre
Afet risk yönetim sistemlerinin güçlendirilmesi	Afet erken uyarı sistemlerinin yaygınlaştırılması	Konak Belediyesi, AFAD	2025-2030
Toplum tabanlı afet farkındalık programları	Mahalle bazlı afet eğitimleri düzenlenmesi ve halkın bilinçlendirilmesi	Konak Belediyesi, STK'lar	2025-2028
Afet sonrası dayanıklılığı artırma	Kriz yönetimi stratejilerinin geliştirilmesi ve acil müdahale planlarının güncellenmesi	Konak Belediyesi, AFAD	2025-2030
Dirençli altyapı projeleri	Deprem, sel gibi afetlere dayanıklı kentsel altyapı uygulamalar	Konak Belediyesi	2025-2030

5.İZLEME, DEĞERLENDİRME VE GÜNCELLEME

Konak Yerel İklim Uyum Eylem Planı'nın etkili bir şekilde uygulanabilmesi, sadece stratejilerin ve eylemlerin hayata geçirilmesiyle sınırlı değildir; aynı zamanda bu uygulamaların sistematik olarak izlenmesi, değerlendirilmesi ve gerektiğinde güncellenmesiyle mümkündür. İzleme ve değerlendirme süreçleri, planın etkinliğini ölçmeye, hedeflenen çıktılara ne ölçüde ulaşıldığını tespit etmeye ve uyum sürecini sürekli geliştirmeye olanak tanır.

Bu kapsamda plan, belirlenen stratejilerin ve eylemlerin performansını değerlendirmek amacıyla **göstergeler, raporlama mekanizmaları, paydaş katılımı ve güncelleme süreçlerini** içeren bütüncül bir izleme ve değerlendirme sistemiyle desteklenmiştir.

5.1 Performans Göstergeleri (KPI'lar)

Performans Göstergesi	Açıklama / Hedef
Kent içi yeşil alan oranı	%10 artış hedefi (2025-2030 arası)
Yeni oluşturulan yeşil alan miktarı	Yıllık toplam m ² cinsinden ölçülür
Afet sonrası destek hizmetlerinden yararlanan kişi sayısı	Her yıl afet sonrasında destek alan kişi sayısı
Eğitim programlarına katılan kişi sayısı	İklim değişikliği ve uyum temalı eğitimlerden yararlanan birey sayısı (kadın, çocuk, genç, engelli ayrımıyla)
Geri dönüşüm oranı	Belediyenin topladığı geri dönüştürülebilir atık miktarının toplam atığa oranı
Uygulanan iklime uyum projesi sayısı	Plan kapsamında hayata geçirilen somut proje sayısı
Kentsel altyapı iyileştirme oranı	İyileştirilen yağmur tahliye sistemi uzunluğu (metre/km)
Ağaçlandırılan alan sayısı	Yeni ağaçlandırılmış alan miktarı (m ² /hektar)
Bilinçlendirme kampanyası sayısı	Yıllık düzenlenen farkındalık kampanyalarının sayısı

5.2 İzleme Yöntemi ve Güncelleme Mekanizması: (Hedef 2030)

Planın uygulama sürecinin şeffaf ve katılımcı bir şekilde ilerleyebilmesi için çok katmanlı bir izleme ve güncelleme sistemi benimsenmiştir. Bu mekanizma aşağıdaki adımları kapsamaktadır:

- **Yıllık İzleme Raporları:** Her yıl, plan kapsamında yürütülen eylemler ve bu eylemlerin çıktıları sistematik olarak raporlanacak ve ilgili birimlerce kamuoyuyla paylaşılacaktır. Raporlar, performans göstergeleri üzerinden değerlendirilecek ve ilerleme durumu analiz edilecektir.
- **Paydaş Katılımı ile Değerlendirme Toplantıları:** İzleme süreci, sadece teknik bir değerlendirme olmayıp; kamu kurumları, özel sektör, STK'lar ve Dezavantajlı Grupların temsilcilerinin katılımıyla düzenlenecek **izleme çalıştayları ve değerlendirme toplantıları** ile sürekli geliştirilecektir.
- **Geri Bildirim Mekanizması:** Eylem planı uygulama sürecinde elde edilen deneyim, ihtiyaç ve zorluklar düzenli olarak toplanacak ve geri bildirim sistemi aracılığıyla değerlendirme süreçlerine entegre edilecektir.
- **Politika ve Eylem Güncellemeleri:** İzleme ve değerlendirme süreçlerinde elde edilen çıktılarına göre, stratejiler ve eylemler **gerektiğinde güncellenecek** ve yeni uygulamalarla plan güçlendirilecektir. Özellikle iklim değişikliği etkilerinin artması durumunda, yerel iklim senaryoları doğrultusunda uyum planı esnek biçimde revize edilecektir.
- **2030 Hedefi Doğrultusunda Ara Değerlendirme:** Planın nihai hedef yılı olan 2030'a kadar, **her iki yılda bir ara değerlendirme raporları** hazırlanarak, planın yönü gözden geçirilecek ve yeni öncelikler doğrultusunda güncellemeler yapılacaktır.
- **Dijital İzleme Sistemleri:** Belediyenin dijital altyapısıyla entegre izleme araçları geliştirilerek (örneğin online dashboard, mobil aplikasyon vb.) planın ilerlemesi şeffaf ve erişilebilir biçimde takip edilecektir.
- **Uygulama ve Etki İzleme:** Hem planın uygulanma düzeyi hem de toplumsal ve çevresel etkileri takip edilerek iklime uyum kapasitesinin gelişim süreci sürekli izlenecektir.

6. SONUÇ

Konak Yerel İklim Uyum Eylem Planı, iklim krizine karşı çevresel, toplumsal ve ekonomik dayanıklılığı artırmak amacıyla hazırlanmıştır. Plan; sel ve taşkın risklerinin azaltılmasından yeşil altyapı uygulamalarına, kültürel mirasın korunmasından sürdürülebilir üretim sistemlerine kadar kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır.

Strateji ve eylemler, iklim değişikliğine karşı yerel uyum kapasitesini güçlendirmeyi hedeflemekte ve tüm paydaşların aktif katılımıyla hayata geçirilmesi planlanmaktadır. Plan sürecinde dezavantajlı grupların korunması, doğa temelli çözümler ve katılımcı yaklaşımlar temel ilkeler olarak benimsenmiştir. Bu kapsamda özel sektörün de iklime uyum süreçlerine entegre edilmesi, uygulama kapasitesinin artırılması ve sürdürülebilir iş modellerinin teşvik edilmesi önemsenmektedir.

Planın başarısı, yalnızca strateji ve eylemlerin varlığına değil, aynı zamanda etkin uygulama, değerlendirme ve güncelleme süreçlerine bağlıdır. Bu doğrultuda performans göstergeleri ve düzenli takip sistemleri kritik öneme sahiptir.

Konak Belediyesi'nin sürdürülebilir, dirençli ve adil bir kent yapısı oluşturma vizyonu doğrultusunda, bu plan katılımcı ve bütüncül yaklaşımıyla 2030 hedeflerine ulaşmayı amaçlamaktadır.

KAYNAKÇA

AFAD (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı). (2024). Türkiye Afet Risk Haritası ve Meteorolojik Afet Raporları. <https://www.afad.gov.tr>

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC). (2021). Sixth Assessment Report (AR6). <https://www.ipcc.ch>

İzmir Büyükşehir Belediyesi. (2021). Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı (SECAP).

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi. (2023). İzmir Körfezi'nde Balık Ölümleri Üzerine Değerlendirme Raporu. (Prof. Dr. Tansel Tanrıku'ın açıklamalarından derlenmiştir.)

Meteoroloji Genel Müdürlüğü (MGM). (2024). Türkiye 2023-2024 İklim Raporu ve Projeksiyonları. <https://www.mgm.gov.tr>

Sılaydın, R., Erdin, H., & Kahraman, M. (2017). Mekânsal yapı özellikleri açısından iklim değişikliğine karşı risk taşıyan bölgelerin saptanması: İzmir örneği. Planlama Dergisi, 27(3), 274–285.

Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). Türkiye İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2023–2030).

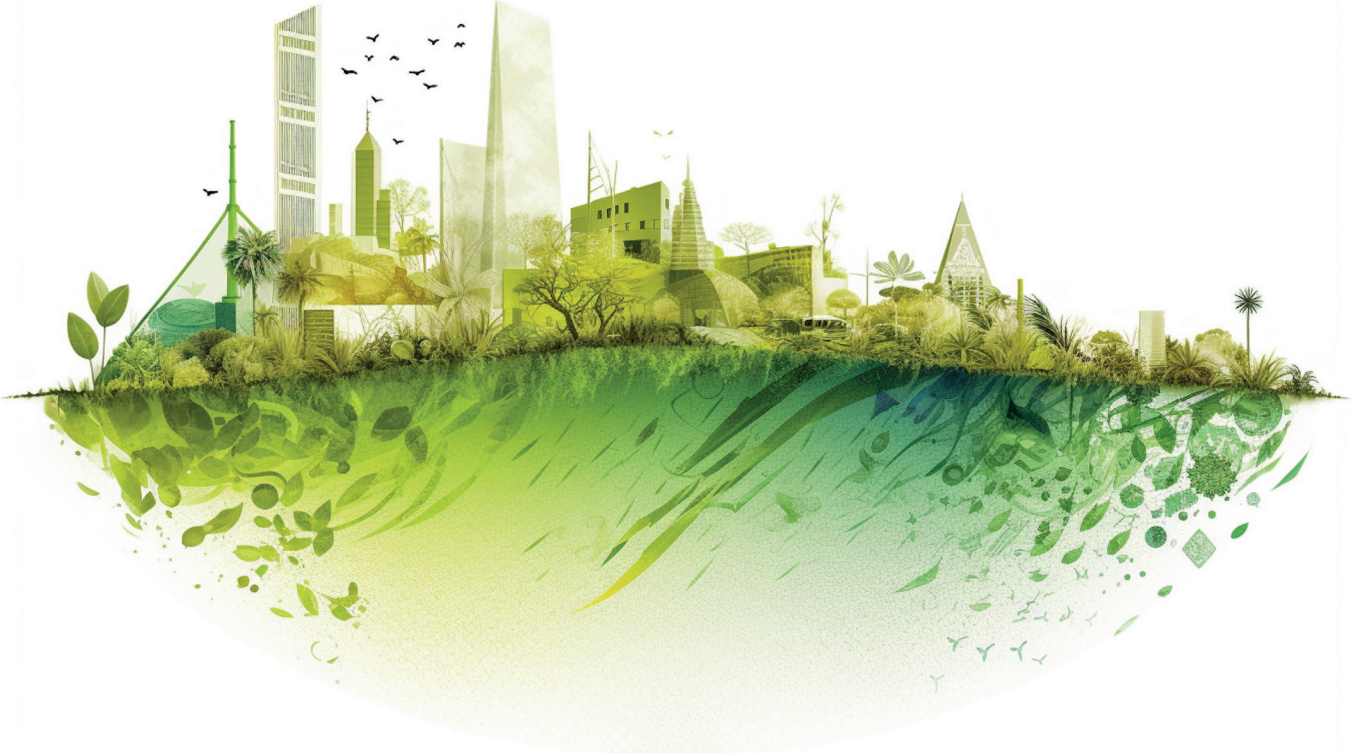
Türkiye Cumhuriyeti Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2023). İklim Değişikliğine Uyum Hibe Programı (CCAGP).

UNEP (United Nations Environment Programme) & WMO (World Meteorological Organization). (2023). State of the Global Climate Report 2023. <https://www.unep.org> | <https://www.wmo.int>

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortaklařa finanse edilmektedir

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
BAŞKANLIĞI

Çevre ve İklim Eylemi
Sektör Operasyonel Programı

KONAK
BELEDİYESİ

SOSYAL
İKLİM

Localization